

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1

Fylke: *Opland*

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: *V. Toten*Emne: *Arb og plog*Bygdelag: *Nereth skolekrudt*

Oppskr. av:

Gard: *Skangerud*(adresse): *Ljusst. Kjøluth, Kolbu.* G.nr. 68 Br.nr. 2, 3 og 8.A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *ja.*

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. *Ja.*
2. *Ja. Den bruktes baade til å korsarve for saaringen og til å molde med kornet, erbene. Der og saa bruket harv til nedmullingen.*
3. *Ja den brukes mest til potetking og til hypping av disse. Hyppeplog har ikke vort brukt der jeg er kjendt, men brukes hestehakke - radruer.*
4. *Figur 3 er typen som brukes paa Toten. Figur 4 brukes enkelte steder til å kjøre mellom potetene naar potetgraut er langt, disse kaldes vistnok grindard.*
5. *Nei den brukes skokle*
6. *Jernet som løsner opp jorden kaldes „veksme“ det er festet til trassen. Uaandstaket paa skjøret kaldes kak. Foran paa ardtassen er en jernkrok, istedenfor jernringen paa fig. 3. Skokler brukes baade til arb og plog, der er intet andet navn.*
7. *Nei kun et slag, men det var om å gjøre at veksmet var langt og bredt saa det gjorde godt arbete, det var vanskelig å smie veksmen som gikk godt.*
8. *I det senere er det brukt veltuffeler av jern. Før brukte man udelukkende klamper, som skjiktet paa trassen*
9. *Nei*
10. *Ja.*
11. *Nei*

- 12. De blev laget paa gaarden av bygdesmider
- 13. Det er forskjellig, du brukes nok tjemmulagete arder. De eldste ploger blev nok laget i bygden For 60-70 aar siden var det en flink smed paa Toten som laget en egen type av jernploger - Truustadploger. Onke 1905 begynte man med amerikanske ploger og da blev de gamle ploger med engang overflödige.
- 14. Vi har et par trapploger paa Museet. Velteffelen har nok vart bestaet og vrid. Laalen er av jern. Noe eget navn paa disse kjender jeg ikke til
- 15. Man hadde gjerne en trappade som blev festet et sted paa plozen.
- 16. Til den side velteffelen er
- 17. Det var rimelig
- 18. Ikke sannitt jeg vet. Vi hadde bare hoire ploze ihtveitfalt
- 19. Det var for det meste hjel eller slepsko.
- 20. Ja.
- 21. Nei.
- 22. Man brukte gjerne et skindrag. Det var jilankestubber som var spikret fast til to brede smier av bjerk.
- 23. Jeg kan ikke huske at jeg har set maken til fig. 12.

Vi hadde hjemme paa Kjöluth i Ø Toten en plogeten hjel eller slepsko, denne plozen kalde husmændene swingploz.

Paa Toten kaldes utelukkende arde, de som vilter jorden til begge sider og ploz, de som vilter jorden til en side. Ardehaus er bare paa arden og aas paa ploz.

Arde uttales al med tyk l. og vistnok hantkjön
Börant av

11/3 1948.

1407

Ardebr. Kjöluth forhenvarnde Går Truustad

alder 72 aar.